

Statenmededeling

Onderwerp

Aanbieding pakket voor BPLG (Brabants Programma Landelijk Gebied) aan het Ministerie van LNV

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het pakket dat Gedeputeerde Staten kort na 1 juli 2023 aan het Ministerie van LNV aanbiedt inzake het Brabants Programma Landelijk Gebied.

Aanleiding

In het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft het Rijk aan de provincies gevraagd om aan de slag te gaan met de uitwerking van de richtinggevende doelen op het gebied van natuur, water en klimaat en een provinciaal gebiedsprogramma op te stellen.

Het NPLG is een grote kans voor versnelling van de uitvoering van het Brabantse beleid op het gebied van natuur, stikstof, water, bodem, klimaat en landbouw. Het Brabantse gebiedsprogramma noemen we het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG). Het Rijk vraagt op 1 juli 2023 om een toetsbare versie van het BPLG aan te leveren, als basis voor een aanvraag uit het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur.

In de bijlage vindt u het pakket dat Gedeputeerde Staten kort na 1 juli zal aanbieden aan het Ministerie van LNV. Op 2 juni jl. bent u geïnformeerd over het voornemen van GS om dit pakket aan te leveren. Het pakket bestaat uit:

- De Houtskoolschets BPLG

In de Houtskoolschets worden de ambities en de nationale en provinciale doelen beschreven. De schets bevat ook de voorlopige ontwikkelstrategie en de samenwerkingsprincipes. Er is ook een open agenda opgenomen, als uitnodiging om tot een gezamenlijke uitwerking van het Ruimtelijk ontwikkelperspectief, de maatregelpakketten en de uitvoering. De Houtskoolschets is op 14 maart 2023 door GS vastgesteld.

- No-regret maatregelpakketten

Omdat gelden uit het Transitiefonds naar verwachting pas in 2024 beschikbaar komen (de Eerste Kamer moet nog over deze wet besluiten) heeft het Rijk de mogelijkheid geboden om versneld met de uitvoering aan de slag te gaan, vooruitlopend op definitieve besluitvorming. Met deze versnellingsuitkering wil het Kabinet bereiken dat provincies zo snel mogelijk van start gaan met de benodigde maatregelen. De provincie heeft daarop een uitsnede gemaakt van het totaalpakket aan maatregelen dat in de Houtskoolschets is benoemd. Met deze pakketten kan Brabant de komende twee jaar werken aan de eerste stappen voor uitvoering van de maatregelen zoals beschreven in het NPLG, op basis van no regret. De maatregelen zijn uitgekozen op basis van drie criteria: 1) dat de uitvoering naar verwachting vrijwel direct kan starten na goedkeuring van de aanvraag en beschikbaar stellen van Rijksmiddelen (eerste indicatie: najaar 2023) waardoor onderbesteding kan worden voorkomen, 2) dat er een positieve bijdrage en hoge impact te verwachten is op de NPLG-doelen en 3) mede gebaseerd is op het voorlopige afwegingskader zoals beschreven in de Houtskoolschets. Het gaat om twee maatregelpakketten: "duurzaam perspectief voor de landbouw" en "natuur- en waterherstel" (zie bijlage voor uitwerking). De maatregelen passen binnen de door PS vastgestelde Beleidskaders Landbouw & Voedsel, Natuur en het Regionaal Water- en Bodemprogramma. De maatregelen hebben betrekking op vrijwilligheid en komen (deels) voort uit de GGA-gebieden. De verdere uitwerking, programmering en uitvoering van specifieke maatregelen wordt waar nodig met en door onze uitvoeringpartners - onder andere waterschappen, TBO's (terreinbeherende organisaties), gemeenten en omgevingsdiensten - vorm gegeven. De twee maatregelpakketten voor de versnellingsmiddelen komen in totaal tot een aanvraag bij het Rijk van €252 mln.
- Aanbiedingsbrief

In deze brief geeft Gedeputeerde Staten duiding aan het opgeleverde pakket en waarom dat het geen volledig ontwerp-BPLG is zoals eerder door het Rijk gevraagd.

De Houtskoolschets BPLG, de maatregelpakketten en de aanbiedingsbrief is te beschouwen als een eerste stap in de richting van de totstandkoming en uitvoering van het BPLG. In de Statenmededeling van 7 juni is aangegeven op welk moment we denken een volledig (concept) ontwerp BPLG aan de Staten te kunnen voorleggen.

Bevoegdheid

Het BPLG is een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Het Gebiedsplan in het kader van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) moet vóór 1 juli 2023 worden vastgesteld door de provincie als bevoegd gezag en is integraal onderdeel van het gebiedsprogramma (BPLG).

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

GS is formeel bevoegd om het ontwerp-BPLG vast te stellen. Echter, gezien de mate van kaderstellende uitspraken in het BPLG en eventueel een uitgewerkte financiële paragraaf die raakt aan het budgetrecht van Provinciale Staten, is het de wens om PS in deze besluitvorming te betrekken. Daarom wordt kort na 1 juli een beperkt pakket aangeboden en geen ontwerp-BPLG. Dit geeft PS de mogelijkheid om bij het ontwerp-BPLG input mee te geven (zie planning bij vervolg).

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

Kernboodschap

- 1. Het pakket dat GS kort na 1 juli bij het Ministerie van LNV aanlevert is integraal en gedragen, en geeft tevens ruimte om kaders vanuit een nieuw bestuursakkoord én de inbreng van PS in een later stadium te verwerken.*
Het is wenselijk om in het ontwerp-BPLG zowel de kaders van een nieuw bestuursakkoord als de inbreng van Provinciale Staten goed te kunnen verwerken, en tegelijkertijd op 1 juli een pakket bij het Rijk aan te leveren dat de integrale doelen dient en in aanmerking komt voor een (substantiële) aanvraag uit het Transitiefonds. De deadline van 1 juli stelt Brabant voor een dilemma: aan de ene kant zijn er voor de uitwerking van het ontwerp-BPLG een aantal elementen van wezenlijk belang: de kaders van een nieuw bestuursakkoord, de inbreng van PS, inbreng van de gebiedspartners en de uitkomsten van de landelijk aanpak voor landbouw (nu er geen Landbouwakkoord is). Zonder deze elementen is het niet mogelijk een ontwerp-BPLG volledig volgens de door het Ministerie van LNV opgestelde handreiking op te stellen. Aan de andere kant heeft Brabant de afgelopen maanden, in samenwerking met partners, voortvarend doorgewerkt met het opstellen van het ontwerp-BPLG op basis van de in maart 2023 vastgestelde Houtskoolschets (in [dit E-magazine](#) is daar een verslag van te vinden). Daarom heeft GS besloten de [Houtskoolschets](#) in te dienen als conceptontwerp-BPLG, en de no-regret maatregelpakketten. Dit voorgestelde pakket aan documenten geeft zowel de mogelijkheid voor het verwerken van nieuwe kaders in het ontwerp-BPLG, en doet daarnaast wel alvast een aanvraag bij het Transitiefonds voor de periode 2024-2025. Daarnaast is dit een integraal pakket, dat het Rijk waarschijnlijk voldoende de mogelijkheid geeft om op nationaal niveau de benodigde doorrekening te kunnen doen.
- 2. De no-regret maatregelpakketten bevatten maatregelen waarmee Brabant de komende twee jaar kan werken aan de doelen van het NPLG.*
De ingediende pakketten bevatten zowel maatregelen voor stikstofreductie als voor natuurherstel (inclusief water- en bodemcondities). Daarnaast zijn maatregelen opgenomen die ruimte bieden aan extensivering in de landbouw (op basis van vrijwilligheid). Voor zover mogelijk zijn suggesties voor maatregelen uit de lopende gebiedsprocessen meegenomen. Daarmee is het een afgewogen (integraal) geheel, dat zowel bijdraagt aan de doelen voor natuur, water & klimaat als perspectief biedt voor landbouw. Hiermee maakt Brabant aanspraak op versnellingsmiddelen van het Transitiefonds en

zijn we niet afhankelijk van besluitvorming in de Eerste Kamer rondom het Transitiefonds.

Naast de versnellingsgelden is Brabant voornemens om financiering aan te vragen voor de uitvoering van maatregelen per N2000-gebied, zoals opgenomen in de Natuurdoelanalyses (NDA). Deze financiering verloopt via het spoor van het Landelijk Programma Natuur (LPN). We zullen de Staten hierover apart informeren.

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

Consequenties

1. *Het niet aanleveren van het Gebiedsplan Stikstof betekent dat Brabant mogelijk niet voldoet aan de wettelijke vereisten uit de Wsn.*

In de bijlage van de Houtskoolschets BPLG wordt een eerste aanzet voor het Gebiedsplan beschreven, gebaseerd op de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof. Deze aanzet bevat elementen die onderdeel zijn van wettelijke vereisten zoals beschreven in de Wsn. Voor zover bekend zijn er geen sancties op het niet voldoen aan de termijn uit de wet. Dat betekent dat er teruggewalden wordt op het reguliere toezichtsinstrumentarium (IBT): uiteindelijk kan dat er toe leiden dat het Rijk in de plaats kan treden van de provincie en het gebiedsplan vaststelt. Los van de omstandigheid dat de provincie het voornemen heeft binnen afzienbare termijn een plan vast te stellen, vergt een dergelijke stap een uitgebreid bestuurlijk traject.

2. *Een aanvraag bij het Transitiefonds op basis van de Houtskoolschets kan een risico zijn.*

Het Rijk vraagt de provincies om de ingediende maatregelpakketten met name te toetsen op doelbereik en effectiviteit, gerelateerd aan een toetsbare versie van een PPLG (provinciaal programma landelijk gebied). De Houtskoolschets is geen volledig uitgewerkt PPLG zoals beschreven in de Handreiking, maar voldoet, mede door de integrale benadering aan de ambtelijk gedeelde richtlijn van het Rijk dat het voor 60% toetsbaar moet zijn. Het is, mede daardoor, wel mogelijk om de maatregelen te toetsen aan de doelen van het NPLG en de uitwerking hiervan in de Houtskoolschets. Daarnaast heeft het Rijk de provincies specifiek gevraagd om no-regret maatregelen in deze startfase van het uitvoeren van het NPLG, en de bijgevoegde pakketten voldoen daaraan.

Ook zijn maatregelen om stikstof te reduceren en natuur te herstellen noodzakelijk om de instandhoudingsdoelen in de Natura 2000-gebieden te behalen (NDA-maatregelen). Deze maatregelen moeten een plek krijgen in het Gebiedsplan (als onderdeel van het BPLG). Hoe eerder we daarmee aan de slag gaan, hoe eerder er weer ontwikkelingen mogelijk zijn. De financiering van deze maatregelen verloopt (grotendeels) via het Landelijk Programma Natuur (LPN), de tweede tranche, niet via het Transitiefonds Landelijk gebied en Natuur.

Europese en internationale zaken

Met het BPLG werken we aan internationale verplichtingen die voortkomen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn.

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

Communicatie

Naar aanleiding van het besluit van GS zal een persbericht worden verstuurd. De externe partners, inclusief de partners in de GGA-gebieden worden actief over het door GS genomen besluit geïnformeerd.

Vervolg

Voor het opstellen van het ontwerp-BPLG is Brabant in grote mate afhankelijk van een nieuw bestuursakkoord en de landelijke plannen op het gebied van landbouw. Beide zijn op dit moment nog niet bekend. Het nieuwe bestuursakkoord zal naar verwachting richting geven aan de koers voor het Brabantse landelijk gebied, en de keuzes die daarmee samenhangen. Het Landbouwakkoord zou er in mei 2023 moeten liggen maar het is niet gelukt om dit akkoord te sluiten met de sector. Het Ministerie van LNV komt nu met het Kabinetsplan Landbouw, dit plan nemen we mee in de verdere planuitwerking. Hetzelfde geldt voor het gelijktijdig tot stand komende Brabantse Ruimtelijk Voorstel (zie Statenmededeling). Daarin is het BPLG als belangrijke bouwsteen meegenomen en is aangegeven wat de ruimtelijke samenhang is met de andere perspectieven. In de vervolgplanning lopen beide nu min of meer gelijk op. Het streven is om in oktober 2023 een voorontwerp vast te stellen in GS, en deze vervolgens te bespreken met PS. Zoals ook met u besproken in de oordeelsvormende themabijeenkomst van 23 juni 2023. Daarna vindt de start van de PlanMer procedure plaats. Vervolgens wordt er toegewerkt naar een ontwerp-BPLG, dat gelijktijdig met het daarvoor opgestelde planMER ter inzage wordt gelegd en dat ook aan uw Staten wordt aangeboden. Wij schatten in dat deze stap in Q1/Q2 van 2024 gezet wordt. Vervolgens kan er in Q3/Q4 van 2024 een definitief BPLG vastgesteld worden. In de bijlage is een uitgebreide planning te vinden. Na het zomerreces zal ook het gesprek met de regio's, partners en GGA-gebieden verder worden voortgezet.

De financiële consequenties volgend uit de no-regret-maatregelpakketten worden verwerkt in het eerstvolgende S&V-document nadat duidelijkheid is ontvangen van het ministerie van LNV over de aanvraag voor de versnellingsmiddelen.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief aan LNV
2. No-regret maatregelpakketten
3. Houtskoolschets
4. Planning BPLG 1.0

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

Datum

4 juli 2023

Documentnummer

GS: 5283013

PS: 5295812

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijtels

Programmamanager: de heer T. Renner, (06) 15 09 30 67, trenner@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw P.N. Fehres, (06) 52 79 44 08, pfehres@brabant.nl.